

Po co język w szkole?

Namysł nad ... językiem, czyli opinie dzieci na temat funkcji języka w szkole

Jak ważny jest język w codziennym funkcjonowaniu jednostki w społeczeństwie, najlepiej wiedzą Ci, którzy zostali pozbawieni umiejętności posługiwania się nim lub została im ona w znacznym stopniu ograniczona. Pracując z dziećmi, które mają duże problemy komunikacyjne, trudności z wypowiedzianiem poszczególnych głosek, nie wspominając o niemożności tworzenia pierwszych sylab i zdań, można zauważyć, jak wielką rolę pełni język i w jak dużym stopniu determinuje współlistnienie jednostki i jej poznawanie świata¹.

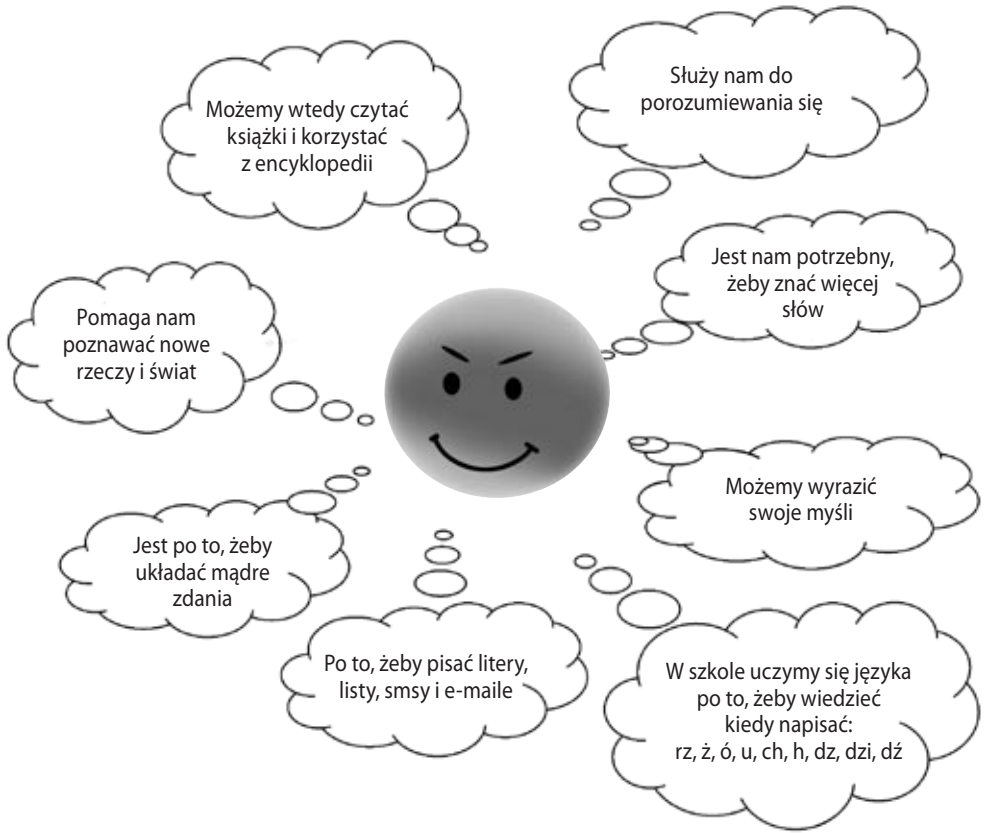
J.S. Bruner (2006, s. 159) przytacza stanowisko Astington i Olson:

„Należałoby wyjaśnić początki dziecięcych prób interpretacji mowy i działania innych oraz swoich własnych. Jak sugerowaliśmy psycholog powinien dostrzegać interpretację jako kulturowy sposób widzenia, a nie tylko funkcjonowanie organu umysłowego, [ale] wzory osób działających w świecie, a nawet wzory działań, w których dziecko może już uczestniczyć. Jednak, co również sugerowaliśmy, te wzory społecznej interakcji ostatecznie muszą być wyjaśnione w kategoriach zbirów dostępnych pojęć i przez odwołanie do procesów związanych z nabywaniem, opracowywaniem i reorganizacją pojęć przez dziecko”.

Perspektywa interpretywistyczna towarzyszyła moim wcześniejszym badaniom, w których analizowałam wypowiedzi dziecięce dotyczące procesu uczenia się i myślenia (por. Forum Dydaktyczne 2/2007). Był to swoisty „namysł nad” interesującymi mnie pojęciami. W związku z podjętym wątkiem głównym tego numeru Forum „Język a edukacja” zainteresowało mnie, jak same dzieci postrzegają ten problem: Czym zatem dla dzieci jest język? Po co uczymy się języka w szkole?

Wyżej postawione pytania stały się inspiracją do zadania pytania samym zainteresowanym, czyli dzieciom. Zadanie, jakie przed nimi zostało postawione, to odpowiedź na pytanie: **Po co uczymy się w szkole języka?** Poniżej przedstawiam przykładowe wypowiedzi (Rys. 1).

¹ Autorka jest absolwentką UKW kierunku pedagogika, specjalność pedagogika przedszkolna i terapia pedagogiczna. W praktyce zajmuje się pracą terapeutyczną z dziećmi w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym oraz dziećmi autystycznymi.

Rys. 1. Wypowiedzi dzieci z klasy I, ze Szkoły Podstawowej nr 25 w Bydgoszczy

Powyższe wypowiedzi wskazują, że w opinii dzieci język nie jest przydatny tylko i wyłącznie na zajęciach z języka polskiego czy języka obcego (z czym nazwa ta mogłaby się dzieciom kojarzyć), ale wskazują one także, jedno z poważniejszych zagadnień dotyczących interesującego nas tematu. Język pomaga nam poznawać nową rzeczywistość, wyrażać swoje myśli i nawiązywać kontakty interpersonalne, czyli możemy robić wszystko to, co pozwala nam istnieć w społeczeństwie i sprawnie w nim funkcjonować.

Język jest kluczem. Jeżeli go posiadamy i potrafimy się nim posługiwać, jesteśmy w stanie otworzyć każde drzwi do nowego, niepoznanego jeszcze świata, jest narzędziem umysłu podmiotu poznającego, zarówno nauczyciela, jak i ucznia.

